

ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ
ΟΔΗΓΟΣ

ΣΠΗΛΑΙΟ ΠΕΡΑΜΑΤΟΣ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ
ΣΠΗΛΑΙΟΥ
ΠΕΡΑΜΑΤΟΣ

Ιστορία της ανακάλυψης του σπηλαίου Περάματος

Σύμφωνα με τις πρώτες αναφορές από το 1956, του γεωλόγου - σπηλαιολόγου και ιδρυτή της Ελληνικής Σπηλαιολογικής Εταιρείας, Ιωάννη Πετρόχειλου, το σπήλαιο ήταν γνωστό στους κατοίκους της περιοχής για περισσότερο από έναν αιώνα. Τη δεκαετία του '60, τον καιρό των πρώτων εξερευνήσεων, υπήρχαν προφορικές μαρτυρίες για την ύπαρξη του σπηλαίου που ξεκινούσαν πριν από το 1900.

Στη πρώτη δεκαετία του 20ου αιώνα, το 1907, ο μπέης της περιοχής Χολιασής εφέντης διέταξε το κλείσιμο της εισόδου του σπηλαίου, θεωρώντας το επικίνδυνο. Για τις επόμενες δεκαετίες παραμένει άγνωστο ή τουλάχιστον δεν έχει εντοπιστεί κάποια γραπτή μαρτυρία που να φανερώνει πως το σπήλαιο ήταν γνωστό στους κατοίκους της περιοχής. Αυτό αλλάζει κατά την διάρκεια του Β' παγκοσμίου πολέμου το 1940, όπου η ανάγκη προστασίας ώθησε τον Ιωάννη Κοντογιάννη να καταφύγει στο "λαγούμι" που θυμότανε και συμπτωματικά, μετά από διεύρυνσή του, να ανακαλύψει και πάλι το Σπήλαιο, που λειτούργησε ως καταφύγιο για τους κατοίκους, την δύσκολη εκείνη περίοδο. Μια δεκαετία περίπου μετά το 1950 λίγο μετά την ίδρυση της Ελληνικής Σπηλαιολογικής Εταιρείας από το ζεύγος Πετροχειλου, γίνεται η πρώτη εξερεύνηση του Σπηλαίου, η πρώτη αναφορά και μια πρόδρομη τοπογραφική αποτύπωση του χώρου (από την Α. Πετροχειλου και τον Ν. Ζέρβα) έως τα 200 μ. από την είσοδο του Σπηλαίου. Επιπλέον για πρώτη φορά γίνεται αναφορά στις ιδιαίτερες μορφές του διάκοσμου από τον Πετρόχειλο.

Το Σπήλαιο αποκτά τον αριθμό αρχείου 167 (σήμερα το αρχείο της Ελληνικής Σπηλαιολογικής Εταιρείας περιλαμβάνει περίπου 10.000 καταγραφές). Λίγους μήνες αργότερα ο κ. Κασβίκης πραγματοποιεί την ίδια εργασία στο Σπήλαιο μέχρι τα 450 μέτρα, από την είσοδο, κατασκευάζει μία ακόμη κάτοψη για το εξερευνημένο τμήμα και στην συνέχεια δημοσιεύει τα στοιχεία στα "Ηπειρωτικά χρονικά" και τον τύπο της περιοχής. Το Σπήλαιο εκείνη την εποχή άρχισε να δέχεται τις πρώτες επισκέψεις και πολύ σύντομα το ίδιο έτος η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση δρα έτσι ώστε το Σπήλαιο να γίνει επισκέψιμο. Τότε τοποθετείται η πρώτη σιδερένια πόρτα και γίνονται έργα τουριστικής διευθέτησης. Σύμφωνα με τις αναφορές στο δελτίο της Σπηλαιολογικής Εταιρείας, από τον Πετρόχειλο, η τοποθέτηση της εισόδου έγινε με χρήματα που προήλθαν από έρανο για τον σκοπό αυτό. Επίσης με ενίσχυση από τον σύλλογο Ηπειρωτών των Αθηνών και με μια μικρή ενίσχυση της τότε Νομαρχίας, έγιναν τα πρώτα έργα διαμόρφωσης για την τουριστική αξιοποίησή του. Οδηγός του Σπηλαίου την περίοδο εκείνη ήταν ο άνθρωπος που το είχε ανακαλύψει ο κ. Κοντογιάννης Ιωάννης. Από το 1956 που έγινε διευθέτησή του έως σήμερα το Σπήλαιο Περάματος παραμένει ανοικτό και δέχεται χιλιάδες επισκέπτες ετησίως.

Το Σπήλαιο Περάματος Ιωαννίνων συγκαταλέγεται μεταξύ των ωραιότερων Σπηλαίων Παγκοσμίως, που φιλοτέχνησε η φύση στα σπλάχνα του λόφου Γκορίτσα σε ένα τριώροφο παλάτι πριν 1.500.000 χρόνια. Τα «εκθέματα» που παρουσιάζονται είναι από τα πλουσιότερα, μιας και σε άλλα σπήλαια σχηματίζονται 6-10 είδη σταλακτιτών και σταλαγμιτών, ενώ στο Σπήλαιο Περάματος Ιωαννίνων φτάνουν τα 19. Επίσης συναντάμε και γραφικές λίμνες με τα πέτρινα νούφαρά τους, όπου καθρεφτίζονται οι σταλακτίτες και οι σταλαγμίτες στα κρυστάλλινα νερά.

Στην Δημοτική Κοινότητα Περάματος ο επισκέπτης πριν επισκεφθεί το θαύμα της φύσης που είναι το Σπήλαιο

Περάματος μπορεί να επισκεφθεί και το Κέντρο Ενημέρωσης και Υποδοχής επισκεπτών «ANNA ΠΕΤΡΟΧΕΙΛΟΥ».

Το κέντρο επισκεπτών βρίσκεται στην είσοδο του Περάματος όπου υπάρχει ελεύθερος χώρος στάθμευσης επιβατηγών αυτοκινήτων και λεωφορείων.

Περιλαμβάνει θεατρική αίθουσα όπου γίνονται προβολές:

α) οπτικοακουστικού υλικού με θέμα «Ο Κόσμος των Σπηλαίων» που επιμελήθηκε η Εφορεία Παλαιοανθρωπολογίας και Σπηλαιολογίας του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού.

β) τρισδιάστατου οπτικοακουστικού υλικού από το Σπήλαιο (παρακολουθείται με χρήση ειδικών γυαλιών).

Έκθεση γεωλογικών και παλαιοντολογικών σπάνιων ευρημάτων από την Ελλάδα και ολόκληρο τον κόσμο με εκθέματα ηλικίας από 60.000 π.Χ μέχρι 240.000.000 χρόνων π.Χ. Ορυκτά-ημιπολύτιμοι λίθοι, είδη σταλακτιτών και σταλαγμιτών, απολιθωμένα οστά προϊστορικών ζώων, προϊστορικών θαλάσσιων οργανισμών, κορμών δέντρων κ.λ.π.

Οι επισκέπτες έχουν τη δυνατότητα να παραμείνουν στο χώρο του Κέντρου Προβολής, όπου λειτουργεί καφέ-αναψυκτήριο και στη συνέχεια με τουριστικό τρενάκι να μεταβούν στην είσοδο του Σπηλαίου.

Στην έξοδο του Σπηλαίου 25 μ. ψηλότερα από την είσοδο, ο επισκέπτης έχει μια υπέροχη θέα τόσο της πόλης των Ιωαννίνων, όσο και της θρυλικής λίμνης Παμβώτιδας, ξακουστής από τον ιστορικό θρύλο της Κυρά Φροσύνης και του Αλή Πασά, και με εξωτερικό γραφικό μονοπάτι επιστρέφει στην είσοδο του Σπηλαίου.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

- Τουριστική διαδρομή
- Συμπαγή πετρώματα
- ⊙ Κολώνες
- ∞ Σταλαγμίτες
- ∞ Βράχοι
- ∪ Απότομες κλίσεις
- ∪ Κλίσεις Εδάφους
- ☼ Νερό

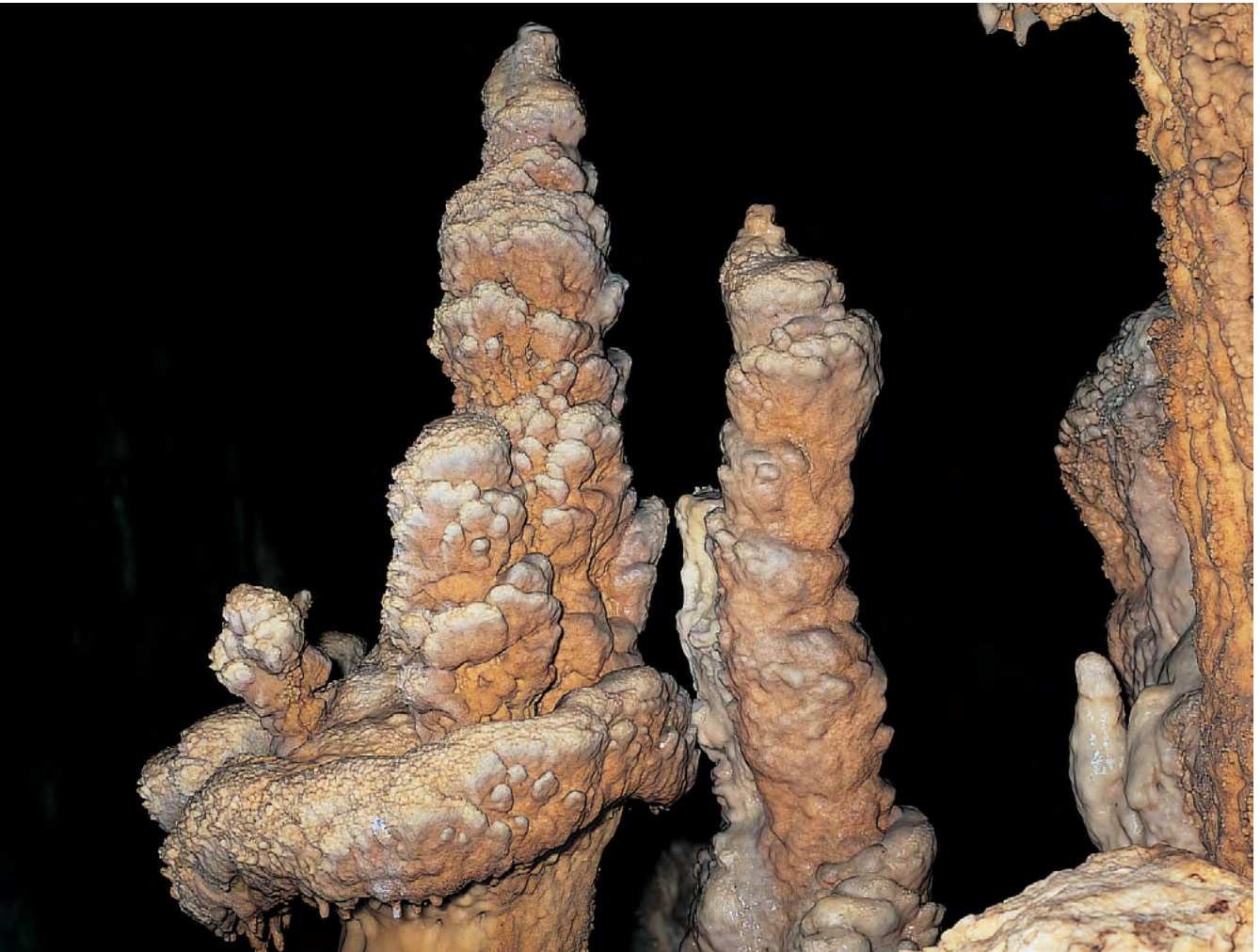
1. Είσοδος
2. Γραφικό Δασάκι
3. Διάδρομος των Ανακτόρων
4. Βασιλικά Ανάκτορα
5. Παρεκκλήσι
6. Παρθένο Δάσος
7. Ανάκτορα Περσοφόνης
8. Ανάκτορα Πλούτωνα
9. Θάλαμος Γλυσίνιας
10. Νεκρή Πολιτεία
11. Νέα Πολιτεία
12. Λίμνη με Νούφαρα
13. Δόντια Σπηλαίας Άρκτου
14. Βωμός
15. Ουράνιος Θόλος
16. Τεχνητή Έξοδος

Ιωάννης & Άννα
Πετροχείλου

Χάρτης Σπηλαίου

Το Σπήλαιο Περάματος

Στα Γιάννενα, στην πανέμορφη Ηπειρωτική πρωτεύουσα με τη χιλιόχρονη ιστορία και σε απόσταση 4 χιλιομέτρων στην Δημοτική Κοινότητα Περάματος βρίσκεται ένα από τα σπανιότερα Σπήλαια του κόσμου και μέλος της Διεθνούς Οργάνωσης Τουριστικά Αξιοποιημένων Σπηλαίων (I.S.C.A.), το Σπήλαιο Περάματος Ιωαννίνων.

Το Σπήλαιο Περάματος Ιωαννίνων είναι το πρώτο Σπήλαιο στην Ελλάδα που αξιοποιήθηκε τουριστικά, αλλά και αυτό που παραμένει πρώτο στις εντυπώσεις, το μέγεθος και την σπανιότητά του. Σ' αυτό βρέθηκαν για πρώτη φορά στην Ελλάδα (1956), απολιθωμένα οστά και δόντια της σπηλαιίας άρκτου (*Ursus spelaeus*).

Περιγραφή του εσωτερικού του σπηλαίου

Το σπήλαιο Περάματος έχει έκταση 14.280 τ.μ. σύμφωνα με την αποτύπωση και τα στοιχεία του ζεύγους Ιωάννη και Άννας Πετροχειλού.

Το μήκος του είναι 420 μέτρα σε κατευθείαν οριζόντια ανάπτυξη, ενώ το συνολικό μήκος διαδρόμων στο Σπήλαιο είναι 1.100 μέτρα.

Παρά τη σημαντική οριζόντια ανάπτυξή του το σπήλαιο εμφανίζει μόλις 35 μέτρα υψομετρική διαφορά από το χαμηλότερο έως το υψηλότερο σημείο του, που βρίσκεται στην έξοδο του σπηλαίου.

Από τις πρώτες σπηλαιολογικές αναφορές, το σπήλαιο διαιρείται σε τρία τμήματα, τα οποία παρουσιάζουν διαφορετική μορφολογία και κατά τον Ι. Πετρόχειλο, διαφορετικό τρόπο γένεσης. Ο ερευνητής θεωρεί τη σπηλαιογένεση καθοδηγούμενη από τις ρωγμές του πετρώματος και προσδιορίζει τις περιοχές με διαφορετική γεωμετρία ρωγμών και αντίστοιχα με διαφορετική μορφολογία του σπηλαίου. Έτσι η πρώτη περιοχή κοντά στην είσοδο, αναφέρει πως χαρακτηρίζεται από “ψευδείς γαλαρίες”, η δεύτερη από “αίθουσες” και η τρίτη από “αληθείς γαλαρίες”. Ακόμη και η γενική ΒΔ-ΝΑ έως ΒΝ διεύθυνση ανάπτυξης του σπηλαίου εξαρτάται από την δομή αυτή.

Έχει 19 μεγάλες αίθουσες με σύγκριση με τα άλλα Σπήλαια που το μεγαλύτερο έχει 10 αίθουσες.

Το 2019 έγινε πλήρη αντικατάσταση του εσωτερικού φωτισμού με φωτιστικά τύπου led του οποίου ο φωτισμός προσδίδει νέα διάσταση στον εσωτερικό διάκοσμο του σπηλαίου.

Το σπήλαιο Περάματος διαθέτει δύο σύγχρονες γεννήτριες οι οποίες όταν γίνεται διακοπή ηλεκτρικού ρεύματος ενεργοποιούνται αυτόματα έτσι ώστε να μην διακόπτεται τυχόν ξενάγηση.

Φυσικό Περιβάλλον

Το λεκανοπέδιο περιλαμβάνει τα υγρά ενδიაίτηματα της παραλίμνιας βλάστησης, τις λιβαδικές εκτάσεις, τους θαμνώνες και την αγροτική - οικιστική ζώνη.

Τα είδη βλάστησης που απαντώνται στο λεκανοπέδιο είναι: καλαμώνες, πλατάνια, ιτιές, λεύκες, οστρές, πρίνοι, άρκευθοι, δρύς, μαυρόπευκα, γάβροι, γκορτσιές, σφεντάμια, κ.ά.

Υπάρχουν και σημαντικά είδη χλωρίδας, που χαρακτηρίζονται σπάνια, όπως τα *Eleocharis mitracapra steudel*, *Cicutavivosa L.* και *Azolla filiculoides lam.* Συναντώνται, επίσης, βιόλες, βαλεριάνες, πρίμουλες, κενταυρέες, καμπανούλες, διάνθοι, η σιλένη, το σέδο, οι αστράγαλοι, τα γεράνια, κ.ά.

Στην περιοχή του λεκανοπεδίου έχουν καταγραφεί είκοσι (20) είδη θηλαστικών, μεταξύ των οποίων: η αλεπού, ο λύκος, ο ασβός, το κουνάβι, η νυφίτσα, ο σκαντζόχοιρος, ο λαγός, ο σκίουρος, κ.ά.

Αξιόλογος αριθμός πουλιών που ξεπερνά τα εκατόν τριάντα (130) είδη έχει καταγραφεί στο λεκανοπέδιο, όπως ο φιδαιτός, ο ασπροπάρης, το ξεφτέρι, η γερακίνα, κορμοράνος, ο πελαργός, η βαλτόπαπια, το κικινέζι, η φαλαρίδα, ο δεντροσπουργίτης, το σκουφοβουτηχτάρι, το κικίρι, κ.ά.

Η λίμνη των Ιωαννίνων ή Παμβώτις, καθώς και το όρος Μιτσικέλι, έχουν ενταχθεί στο δίκτυο προστατευομένων περιοχών NATURA 2000.

Απολιθώματα

Τα σπήλαια αποτελούν φυσικά αρχεία πληροφοριών του παρελθόντος, χρήσιμα τόσο στους αρχαιολόγους, όσο και στους παλαιοντολόγους, καθώς στο εσωτερικό τους επικρατούν ιδανικές συνθήκες απολίθωσης. Ωστόσο, απολιθώματα δε βρίσκονται σε όλα τα σπήλαια, αντιθέτως η εύρεσή τους είναι σπάνια και γι' αυτό έχουν μεγάλη σημασία. Το σπήλαιο του Περάματος είναι σημαντικό για τον Ελληνικό χώρο, εφόσον έχουν βρεθεί απολιθώματα της εξαφανισμένης σπηλαιίας άρκτου (*Ursus spelaeus*).

Η Α. Πετροχείλου αναφέρει ότι στο σπήλαιο Περάματος βρέθηκε για πρώτη φορά στην Ελλάδα το 1956 «δόντι σπηλαιίας άρκτου». Η εύρεση των απολιθωμάτων αναφέρθηκε το 1957 από τον Ι. Πετρόχειλο, στο Διεθνές Συνέδριο I.N.Q.U.A. στη Μαδρίτη. Αργότερα, το 1979, μελετήθηκαν απολιθώματα του σπηλαίου Περάματος, από τους Καθηγητές του Πανεπιστημίου Αθηνών Ν. Συμεωνίδη και Γ. Θεοδώρου. Στο υλικό της μελέτης των παραπάνω περιλαμβάνονται οστά του μετακρανιακού σκελετού, απολελυμένοι οδόντες σε τμήμα της άνω γνάθου. Το υλικό είναι πολύ χαρακτηριστικό για τον προσδιορισμό της σπηλαιίας άρκτου με βάση μορφολογικά και μετρικά χαρακτηριστικά. Τα απολιθώματα αυτά ανήκουν στην περίοδο του Άνω Πλειστοκαίνου όπου έζησε και εξαπλώθηκε αυτό το ζώο.

Η σπηλαιία άρκτος είναι από τις μεγαλύτερες αρκούδες που έζησαν στη γη, με βάρος που μπορεί να έφτανε το μισό τόνο, με ύψος μεγαλύτερο από 2,5 μέτρα σε όρθια Στάση, μεγάλο κρανίο με αναθλωμένο μέτωπο και γενικά εύρωστο σκελετό. Η αρκούδα αυτή είναι χαρακτηριστικό ζώο της περιόδου του Άνω Πλειστοκαίνου (10.000 – 100.000 χρόνια) για το χώρο της Ευρώπης και της Ελλάδας. Σε αυτήν την περίοδο οι συνθήκες ήταν διαφορετικές με την εμφάνιση επαναλαμβανόμενων παγετωδών περιόδων. Για τα ζώα αυτά τα σπήλαια αποτέλεσαν συχνά χώρο διαβίωσης, χειμερινής νάρκης γένεσης των μικρών και έτσι σχεδόν πάντα εντοπίζονται υπολείμματα τους μεταξύ των απολιθωμάτων που βρίσκονται σε αυτά. Σε κάποιες περιπτώσεις μάλιστα βρίσκονται απολιθώματα μόνο από σπηλαιία Άρκτο, όπως συμβαίνει και στο Σπήλαιο Περάματος Ιωαννίνων. Μια νέα ανασκαφή παλαιοντολογική έρευνα στο Σπήλαιο, ακολούθησε κατά το 1992-1993, τα αποτελέσματα της οποίας ανακοινώθηκαν το 1994 στο 5ο Διεθνές Συνέδριο (Αθήνα – Κρήτη) με θέμα "Ανάπτυξη, εξέλιξη, και Περιβάλλον Σπηλαίων" και δημοσιεύτηκαν στο Δελτίο της Ελληνικής Σπηλαιολογικής Εταιρείας. Η μελέτη αυτή από τους καθηγητές Π. Παυλάκη, Α. Fistani, Ν. Συμεωνίδη, έδωσε νέα στοιχεία για την παλαιοντολογία του Σπηλαίου Περάματος. Προσδιόρισε πέρα από την Σπηλαιία Άρκτο, την παρουσία της αλεπούς (*Vulpes vulpes*) και του αίγακρου (*Capra ibex*)

Γεωγραφικά Στοιχεία της Περιοχής

Η πεδινή έκταση του λεκανοπεδίου Ιωαννίνων όπου βρίσκεται και ο λόφος του Σπηλαιίου Περάματος αναπτύσσεται γύρω από την Λίμνη παμβώτιδα και περιβάλλεται από διαδοχικά βουνά και υψίπεδα. Τα ψηλότερα σημεία του βρίσκονται βορειοδυτικά, με το όρος Μιτσικέλι (υψ. 1811 μ.) να δεσπόζει, ενώ τα χαμηλότερα αναπτύσσονται ανατολικά και νότια. Στο κέντρο, που βρίσκεται ανάμεσα στις νότιες πλαγιές του Μιτσικελίου στους λόφους της πόλης και στο λόφο της Καστρίτσας σχηματίζεται η λίμνη των Ιωαννίνων.

Η λίμνη επικοινωνούσε παλιότερα μέσω ενός φυσικού αύλακα με την λίμνη της Λαψίστας, στο βορειοδυτικό τμήμα του λεκανοπεδίου, η οποία και αποξηράνθηκε κατά τη δεκαετία του '50 για να δημιουργηθεί ο κάμπος της Λαψίστας.

Πολλοί ασβεστολιθικοί λόφοι διαμορφώνουν ένα ιδιαίτερο τοπίο, που συνδέεται με ιστορικές θέσεις, όπως η Καστρίτσα, το Μπιζάνι, το Σπήλαιο Περάματος και το Καστρί Γαρδικίου. Γεωλογικά η περιοχή ανήκει στον Ιόνιο ζώνη με τους ασβεστόλιθους να κυριαρχούν. Απαντώνται περιστασιακά ελάχιστες ζώνες φλύσχη.

Το κλίμα της περιοχής είναι αυτό του ήπιου μεσογειακού τύπου με πάρα πολλές βροχές συχνές ομίχλες και ξηρό καλοκαίρι.

Στα ορεινά τμήματα της περιοχής το κλίμα γίνεται πιο τραχύ με αρκετές χιονοπτώσεις το χειμώνα.

Ιστορία της περιοχής

Οι πρώτες ενδείξεις ανθρώπινης παρουσίας στο λεκανοπέδιο χρονολογούνται από τη Μέση Παλαιολιθική Εποχή, όπως μαρτυρούσαν τα λίθινα εργαλεία που βρέθηκαν στις ανασκαφές που έγιναν στο Σπήλαιο της Καστρίτσας. Στους πρόποδες του Λόφου Γαρδικίου, κοντά στο Ροδοτόπι, σώζονται ερείπια του ναού του Αρείου Διός, που κτίστηκε στα τέλη του 4ου αιώνα π.χ..

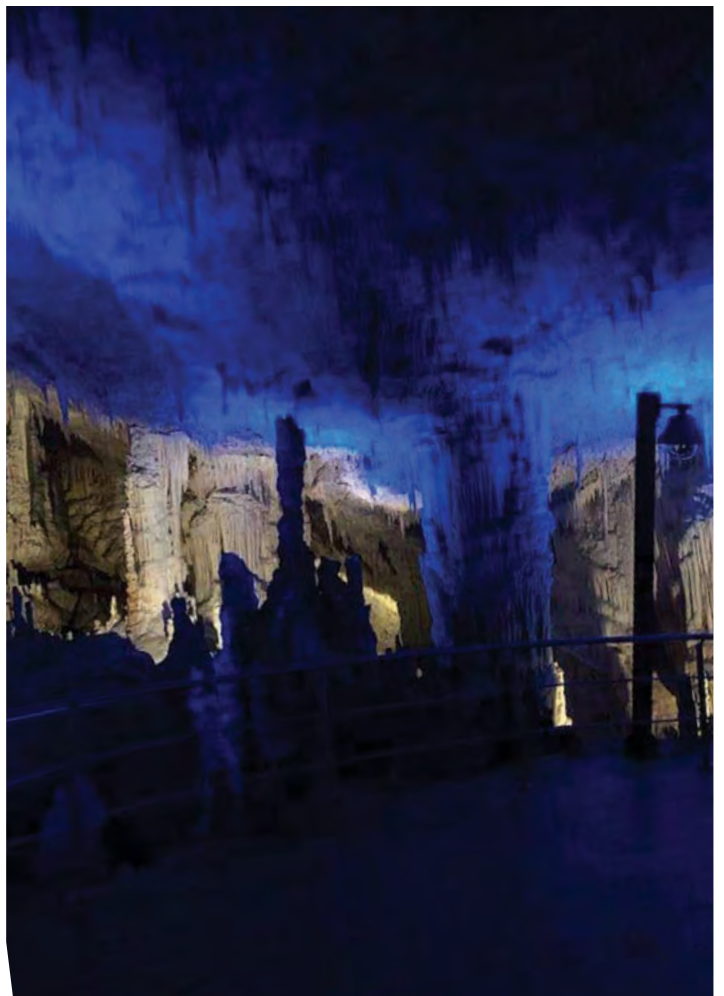
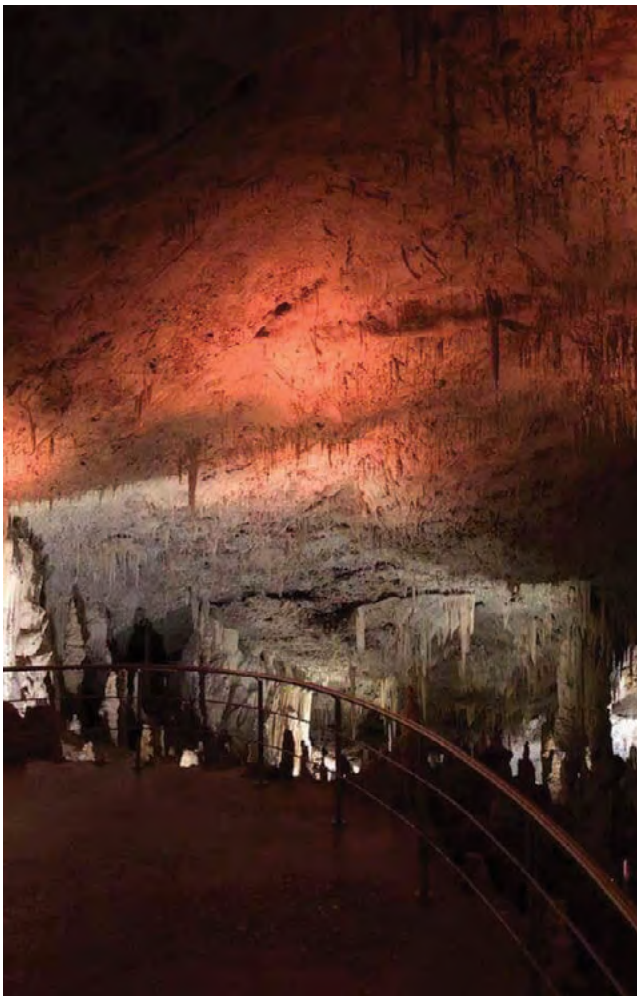
Ο Πύρρος στη συνέχεια ενώνει τα ηπειρωτικά φύλα και διευρύνει τα γεωγραφικά όρια της Ηπείρου.

Τα πρώτα βυζαντινά χρόνια, η περιοχή των Ιωαννίνων ανήκει στη ρωμαϊκή επαρχία της Παλαιάς Ηπείρου (Epirus Vetus). Μεγάλο τμήμα της περιοχής καταστράφηκε από τις βαρβαρικές επιδρομές. Το 1020 μ.χ. τα Γιάννενα αναφέρονται σε έγγραφο του αυτοκράτορα Βασιλείου του Β' του Βουλγαροκτόνου. Το 1430, τα Γιάννενα βρίσκονται κάτω από την Οθωμανική Διοίκηση. Το 1611, ο επίσκοπος Τίρκης Διόνυσος, γνωστός ως Διονύσιος Σκυλόσοφος πρωτοστάτησε σε μια από τις πρώτες επαναστατικές κινήσεις της νεώτερης Ελληνικής Ιστορίας. Κατά την περίοδο της Διοίκησης του Αλη Πασά, τα Γιάννενα γνωρίζουν μεγάλη άνθηση στο εμπόριο, τη βιοτεχνία, τις τέχνες και τα γράμματα.

Τα Γιάννενα θα απελευθερωθούν τον Φεβρουάριο το 1913 από τους Οθωμανούς Κατακτητές.

Πέραμα Ιωαννίνων (Η περιοχή γύρω από το Σπήλαιο)

Κτισμένο στις όχθες της Λίμνης Παμβώτιδας έχει να επιδείξει το περίφημο Σπήλαιο Περάματος (από τα καλύτερα στον Κόσμο).

Βορειοδυτικά του λόφου του σπηλαίου βρέθηκαν σιδερένια μαχαίρια, λαβές και όστρακα του 4ου αιώνα π.Χ.

Αξιόλογη είναι και η εκκλησία του Αγίου Χαραλάμπου που αιογραφήθηκε το 1769 από τον Αθανάσιο Καπεσοβίτη.

Η αρχιτεκτονική του ναού παρουσιάζει αρκετές ιδιορρυθμίες, όπως δύο κλίτη και μεγάλο πεσσό στο κέντρο του νάρθηκα, που στηρίζει το ξύλινο ταβάνι. Εξίσου σημαντικός είναι και ο Ναός του Αγίου Νικολάου, που κτίστηκε τον 16ο αιώνα.

Το Πέραμα είναι έδρα της Δημοτικής Ενότητας Περάματος του Δήμου Ιωαννιτών. Διαθέτει καταλύματα, εστιατόρια, καφεενεία, καταστήματα και εργαστήρια αργυροχρυσοχοΐας.

Το κέντρο ενημέρωσης επισκεπτών “Αννα Πετροχείλο”, το τραινάκι, τα περίτεχνα πλακόστρωτα και το μεγαλοπρεπές σπήλαιο προσδίδουν στο Πέραμα ιδιαίτερη αίγλη που σε συνδυασμό με την φιλοξενία των ανθρώπων το κατατάσσουν σε σημαντικό τουριστικό προορισμό της Ελλάδος.

Γύρω από το Πέραμα και σε κοντινή απόσταση βρίσκεται το Μαρτυρικό Χωριό Λιγκιάδων σε υψόμετρο 940 μέτρα. Το μαρτυρικό χωριό που τον Οκτώβρη του 1943 καταστράφηκε ολοσχερώς από τα Γερμανικά στρατεύματα κατοχής με 82 θύματα (από ηλικίας μηνών έως 82 ετών). Η θέληση των επιζήσαντων κατοικων όμως ήταν μεγάλη και το χωριό ξαναχτίστηκε και σήμερα θεωρείται το μπαλκόνι των Ιωαννίνων με την μαγευτική θέα. Στην είσοδο του χωριού υπάρχει η εκκλησία του Αγίου Γεωργίου που ιδρύθηκε το 1681 από τον λόγιο Βησσαρίωνα Μακρή. Αργότερα καταστράφηκε και στη θέση της κτίστηκε το 1899 ο σημερινός ναός.

Σπήλαιο Περάματος Ιωαννίνων

Τηλ. Ταμείου: 2651081521
Τηλ. Υπηρεσιών: 2651081650
Email: info@spilaio-perama.gr

Ωρες Λειτουργίας

Καθημερινά Κυριακές & Αργίες

Από τις 09.00 το πρωί έως τις 17.00 το απόγευμα.

Η ξενάγηση από τους οδηγούς του Σπηλαίου ξεκινά σε 25 λεπτά περίπου χρόνος αναμονής από την έκδοση του Εισιτηρίου.

Η ενημέρωση των επισκεπτών γίνεται από μεγαφωνική εγκατάσταση

Η διάρκεια της ξενάγησης είναι περίπου 45 λεπτά.

Οι τιμές των εισιτηρίων έχουν ως εξής:

Ατομικά 7,00€

Οργανωμένα Γκρούπ (Σύλλογοι, ΚΑΠΗ) 5,50€

Μαθητικά – Φοιτητικά 3,50€

Οι οδηγοί του Σπηλαίου θα σας υποδεχτούν στην είσοδο και θα φροντίσουν για την άρτια ενημέρωσή σας σε αυτή την καταπληκτική έκθεση γλυπτικής της φύσης.